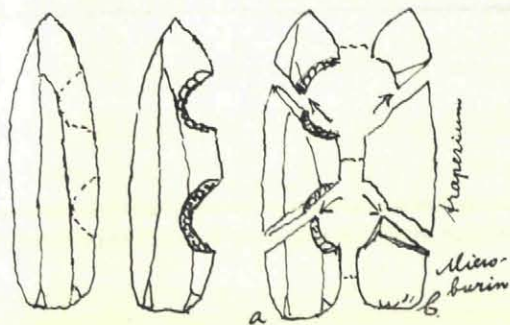

in de oorspronkelijke ligging aan vroeger afgegraven steilkanten. Zij bevonden zich in een doorlopende laag, soms samen met houtskoolresten van haardvuren. In de 35e jaargang van De Levende Natuur, oktober 1930, heb ik deze vondsten beschreven en afgebeeld (J. Butter, Opmerkingen over Tardenoisien in Nederland). Ook thans nog is die laag weer te vinden en zijn er de bewerkte vuursteenstukjes te verzamelen.

Een direct na de ontdekking in 1929 uitgevoerde ouderdomsbepaling door middel van pollenanaly-

Veronderstelde vervaardiging van de trapeziumvormige harpoenhaakjes. a: bovenkant, b: onderkant.

tisch onderzoek leverde helaas geen resultaat op. Tussen twee, ca. 75 m van elkaar in dezelfde, later overstoven oude oppervlakte gelegen haardvuur-plekken leek mij echter reeds toen een verschil te constateren in de samenstelling van de silex-artefacten. In een dezer beide plekken nl. waren de artefacten van het Tardenoisien-type gemengd tussen stukken van een andere, vermoedelijk iets latere bewerkingsvorm. Inderdaad moet, naar thans is gebleken door middel van de Radiocarbon-methode — dat is dus door het met de tijd verminderende gehalte aan radioactieve koolstof, — deze vuurhaardplek ca. 1800 jaar later worden gedateerd (6635 ± 90 jaar oud) dan de andere (8480 ± 90 jaar oud). Hoewel ik een zeker tijdsverschil wel had verwacht, was het ook voor mij een grote verrassing, dat deze vindplaatsen zoveel in ouderdom verschillen. Uit dit grote verschil meen ik te mogen opmaken, dat dit terrein in de prehistorie niet continu, doch twee maal bezet is geweest.

In de bovenstaande figuur is aangegeven, hoe men zich voorstelt, dat de trapeziumvormige harpoenweerhaakjes werden vervaardigd.

Van een vuursteenknol werden rondom langwerpige platte spanen afgeslagen van de centrale rest (nucleus). Uit zo'n spaan werd door zorgvuldig kerven het trapeziumvormige middenstuk gescheiden van de beide puntige einden. Deze punten werden „microburins” genoemd, omdat men meende dat ze als graveer- of boorinstrument gebruikt werden. Ze zijn echter vermoedelijk slechts afvalprodukt waar het om harpoenspitsen te doen was.

Deventer,

J. BUTTER.

Verzoek om medewerking aan het lepelaaronderzoek. In samenwerking met het R.I.V.O.N. verricht ondergetekende een onderzoek naar de biologie van de Lepelaar (*Platalea leucorodea*).

Eén van de doelstellingen van het onderzoek is om te komen tot een populatie-dynamisch overzicht van de Nederlandse lepelaarstand. Over de jaren 1945 tot 1965 zijn wel een aantal gegevens aanwezig over de aantallen broedparen in de kolonies van het Naardermeer, het Zwanenwater en de Muy, maar over de aantallen niet broedende vogels, welke in ons land overzomeren, is vrijwel niets bekend, net zo min als van de jaarlijkse broedresultaten.

Teneinde een beter inzicht te krijgen in de populatiedynamiek, in de samenstelling en in de verspreiding van onze lepelaarbevolking, verzoekt ondergetekende u om gegevens over het voorkomen van Lepelaars buiten het Naardermeer, het Zwanenwater en de Muy.

Bij het doorgeven van waarnemingen zijn de volgende punten van belang:

Waargenomen aantal (geteld of geschat, en eventueel gespecificeerd in adult en juveniel).

Plaats en gemeente der waarneming.

Datum der waarneming (eventueel onder vermelding van het tijdstip der waarneming en/of vermelding van hoog of laag water, voor zover dit laatste van toepassing is).

Gedrag van de vogels tijdens de waarneming (hiermee wordt bedoeld: overvliegend in een bepaalde richting; in ondiep water fouragerend of rustend; op land rustend enz.

Indien de resultaten van het onderzoek tot publicatie mochten leiden, zal aan de medewerkers een overdruk worden toegezonden.

Verlengde Hereweg 23,

E. P. R. POORTER.

Groningen.

Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming wijdt vergadering aan de Waddenzee. Nu van verschillende zijden op de overheid presie wordt uitgeoefend om tot een gedeeltelijke of totale indijking van de Waddenzee te besluiten, acht de Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming het tijdstip gekomen om de zeer grote betekenis van de Waddenzee en de Waddeneilanden als natuurgebied duidelijk in het licht te stellen.

De Contact-Commissie organiseert op zaterdagmiddag **18 december 1965** te Utrecht een **plenaire vergadering** die zal zijn gewijd aan de Waddenzee. Inleidingen zullen worden gehouden door o.a. Dr. J. Verwey, directeur van het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee te Den Helder, en Prof. Dr. M. F. Mörzer Bruijns, hoofd van het Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud te Zeist, die de betekenis van het Waddengebied voor natuurwetenschap en natuurbescherming zullen belichten. Aan belangstellenden wordt t.z.t. gaarne een uitnodiging voor deze vergadering toegezonden, indien zij de wens hiertoe tijdig kenbaar maken (adres: Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming, Herengracht 540 te Amsterdam-C.).

Slangelook (*Allium scorodoprasum* L.) bij Heemskerk. Aan de Hoflaan, een (nu nog) landelijke weg tussen Heemskerk en Beverwijk, vonden wij op 14 juni 1964 ca. 60 exemplaren van een ons onbekende *Allium*-soort. Toen begin juli van dat jaar een aantal ging bloeien, konden wij de plant met zekerheid determineren als Slangelook, *Allium scorodoprasum* L., een ook in de binnenduinrand zeldzame look-soort. Half juli stonden de planten er fraai bij, maar bij een volgend bezoek bleek de wegberm gemaaid. Dat jaar vormden de planten geen bovengrondse delen meer.

Juni 1965 vonden we het Slangelook op dezelfde plek terug en de plant had zich dank zij vegetatieve uitlopers over een flinke oppervlakte verspreid. Tot bloeien kwamen de planten dit jaar geheel niet, doordat de vindplaats al na de eerste week van juli werd gemaaid.

Beverwijk,

VINCENT VAN LAAR,
GUDA M. VAN LAAR-DRUIF.

Dwergmuizen op Texel. In een recent gepubliceerd overzicht van de zoogdierfauna van de

Waddeneilanden (*Zeitschrift für Säugetierkunde* 29: 359-368) werden enkele mededelingen over vondsten van resten van Dwergmuizen in braakballen (1956 en 1961) op Texel gememoreerd. Hoewel er voordien reeds zeer veel braakballen van dit eiland waren geanalyseerd, was deze soort hierin nog nooit aangetroffen. Ons inziens wees dit erop dat de Dwergmuizen in recente tijd op het eiland waren ingevoerd. Het bewijs hiervoor was echter nog niet geleverd, omdat altijd de mogelijkheid bleef bestaan, dat de uilen de Dwergmuizen op het vasteland hadden gevangen. Eind 1964 werd er echter door een kat een dode Dwergmuis op het Texels Museum aangebracht. Door de opzichter van Natuurmonumenten, de heer C. G. Boot, werd begin januari 1965 een nest van deze soort in het reservaat Dijkmanshuizen gevonden en het gelukte hem 16 februari hier een exemplaar bij het wegslepen van rietbossen te bemachtigen. Het dier bevindt zich in de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam. Het bewijs dat Dwergmuizen momenteel ook op Texel voorkomen, is hiermede dus geleverd.

Dr. A. VAN WIJNGAARDEN.

Boerenzwaluw plaagt een wijfjesmerel. Vooral zo in de zomermaanden, wanneer op gunstige dagen het voedsel gemakkelijk gevonden kan worden, de dagen extra lang zijn en er niet meer voor nest en jongen gezorgd moet worden, hebben ook de vogels wat meer tijd voor „spelletjes”. Meeuwen kunnen tot heel hoog in de lucht rondcirkelen om de zon onder te zien gaan, Merels kun je met uitgespreide staart en hangende vleugels zien zonnebaden en Huismussen en Veldleuweriken baden zich graag in mul zand. Kortgeleden zag ik een merelwijfje ijverig en met concentratie op een groot grasveld voedsel zoeken voor haar jongen. Een boerenzwaluw vloog in de buurt heen en weer op jacht naar insecten, totdat hij het merelwijfje in het vizier kreeg en heen en weer terug duikvluchten op de Merel ondernam. De eerste keer trok deze zich daar weinig van aan, zo verdiept was zij in het voedselzoeken. Toen de Boerenzwaluw zijn duikvluchten echter herhaalde zag ik het merelwijfje zich steeds weer onder het voedselzoeken door zo dicht mogelijk in het gras wegdrücken. Zij had geen tijd voor deze grapjes. Dit gedrag kon ik niet anders zien dan als een flauwe plagerij!

JAAP TAAPKEN.

Een opmerking over de oriëntatie van de Gewone wesp, *Paravespula vulgaris*. Vele Hymenoptera laten een optische fixatie van de nestplaats zien. O.a. bleek dit uit het onderzoek naar de oriëntatie van de Bijenwolf. De naar huis komende wespen gaan recht op de opening af, maar als ze vertrekken vliegen ze eerst daar wat omheen. Het is bewezen, dat ze hierbij de nestplaats en de objecten in de directe omgeving fixeren (en niet alleen de nestingang zelf).

In 1957 werd een grote kooi rond een nest van *Paravespula vulgaris* gezet, om het menu van deze soort te leren kennen. Een beschrijving van het hierbij gebruikte apparaat vindt U in De Levende Natuur jrg. 61 (1958). De naar huis kerende wespen vonden direct de opening, welke sterk door mij was veranderd. Zij was verplaatst ver boven de grond. Het voorgenoemde wijst er op, dat ze, elke keer als ze weg gingen, een oriëntatievlucht maakten, met de omringende voorwerpen als bakens. Zij gingen nl. recht op het gat af, maar voordat ze de nest-omgeving verlieten, maakten ze een zig-zag vlucht vóór de kooi.

De dieren schenen te reageren op de geur van nestgenoten, die voor hen aantrekkelijk leek, iets wat men van vele sociale insecten weet. De aanwijzing hiervoor wordt uiteengezet in Entomologische Berichten 21, p. 206.

Sinthenstraat 44,
Deventer.

J. KLEINHOUT Jr.

Waarneming van een albino-scholekster (*Haemotopus ostralegus* L.). Op 31 juli 1965 namen wij op het wad ten zuiden van de Oosterkwelder op Schiermonnikoog, ter hoogte van de Tweede Slenk, een juveniele albino-scholekster waar. De vogel was reeds vliegvlug en bedelde bij een scholeksterpaar, dat aldaar met drie, ook reeds vliegvlugge jongen fourageerde. Dit scholekster-

paar werd reeds gedurende twee en een halve maand gevolgd door de eerste van ons, zodat vergissingen uitgesloten mogen worden geacht. Door de grote afstand kon niet vastgesteld worden, of het jong al of niet gevoerd werd. Enige tijd later echter namen wij waar, hoe het paar het albino-jong enige malen verdreef. Ook zagen wij hoe het jong van twee andere voedsel-territoria werd verjaagd. Verder zagen wij hoe een Zilvermeeuw aanvallen op de albino uitvoerde, waarvoor het dier wegvluchtte in de hoge begroeiing aan de afslagrand van de kwelder. Merkwaardig was dat er geen adulte Scholeksters waren, die de Zilvermeeuw trachtten te verjagen. Het jong was overigens al geheel zelfstandig, dus naar schatting 1½ à 2 maand oud, en fourageerde alleen.

Vergelijking kleur albino-jong met normaal jong van dezelfde leeftijd:

	normaal	albino
Snavelbasis	oranje	oranje-geel
Snavel v. neusgat tot punt	bruinzwart	lichtgeel
Pootkleur	grijs	bleek rose
Verenkleed:		
bovenzijde		
vleugels	bruinzwart	wit met saf-fraangeel waas
kop en borst	bruinzwart	wit met saf-fraangeel waas
buik	wit	wit
staartzoom	bruinzwart	rossig

Op 4 augustus werd het dier ten oosten van de Derde Slenk, dat is ruim 2 km verder oostwaarts, opnieuw korte tijd gezien.

„De Herdershut“
(R.U. Groningen)
Schiermonnikoog.

E. P. R. POORTER &
J. H. FRIJLINK.